

Den färska betongens egenskaper

Cement i Betong | Visby | Färsk Betong | Pentti Koski
07.05.2025

Heidelberg Materials

Innehåll

1. Vad är reologi?

2. Mätmetoder – reologiska egenskaper

3. Vad påverkar betongens reologi?

4. Exempel på tillämpningar

1. Vad är reologi

Reologi tillämpas t ex inom

- ☐ **Hygienprodukter:** flytande tvål, handkräm
- ☐ **Matvaror:** Såser, dressing, choklad...
- ☐ **Garaget:** oljor, fetter, målarfärg
- ☐ **Färsk betong och cementbaserade material**

Vad är reologi ?

- Reologi är läran om materials deformations- och flytegenskaper
- Från grekiska rheos, som betyder att flyta eller strömma
- Reologi – en tvärvetenskap

Viskös

Vätskor, fluider

Newton's lag

$$\sigma = \eta \dot{\gamma}$$

Viskoelastisk

**Viskoelastiska
vätskor**

**Viskoelastiska
solider, geler
elastomerer**

Elastisk

Solider

Hooke's lag

$$\sigma = E \varepsilon \text{ (drag, tryck)}$$

$$\sigma = G \gamma \text{ (skjuv för reo)}$$

Reologiska grundbegrepp

- Skjuvhastighet
- Skjuvspänning
- Viskositet

Skjuvhastighet

Skjuvhastighet är hur fort ett material flyter i förhållande till dess lagertjocklek. Sort $1/s$ eller S^{-1}

Förlopp

Rinning av färg

Omrörning, blandning

Smörjning av motorer

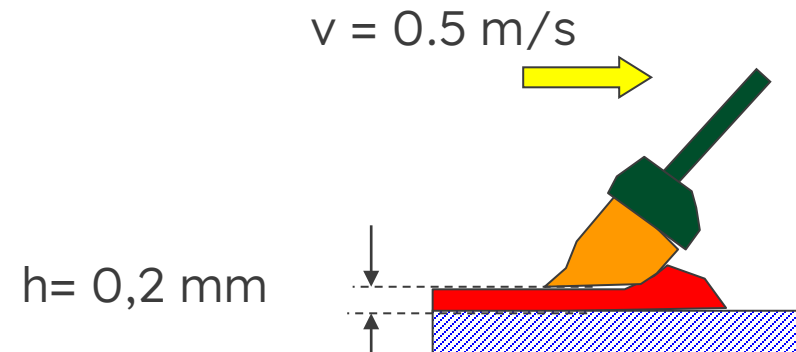
Skjuvhastighet

$10^{-1} - 10$

$10 - 10^3$

$10^3 - 10^7$

Skjuvhastighet ex. Penselmålning

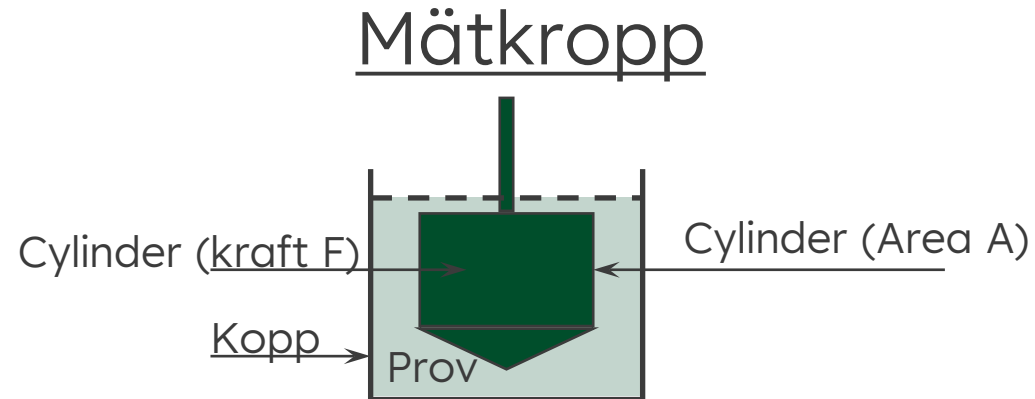
$$Shearrate = \frac{0.5m/s}{2 * 10^{-4}m} = 2500s^{-1}$$

Skjuvspänning

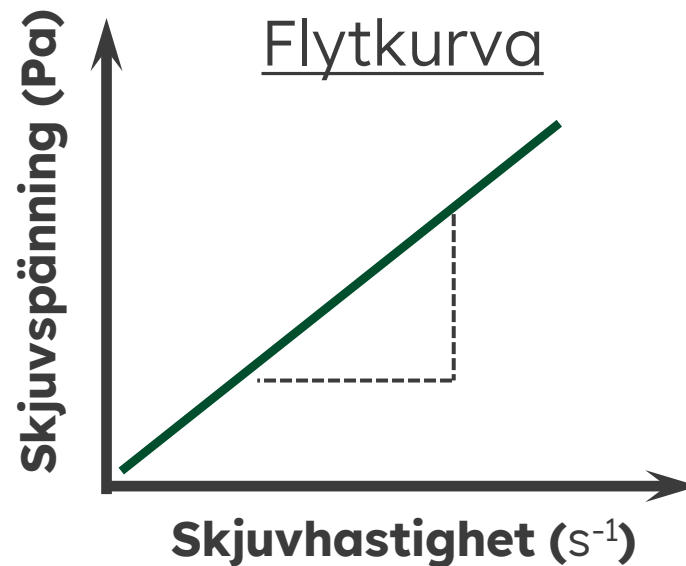
- Skjuvspänning är kvoten av kraften (F) som verkar på mätkroppen (cylindern) och dess area (A). Således F/A
- Sorten är Pascal, (Pa)

Viskositet

- Viskositet är kvoten mellan skjuvspänning och skjuvhastighet
- Sort, Pascal sekunder, Pa s

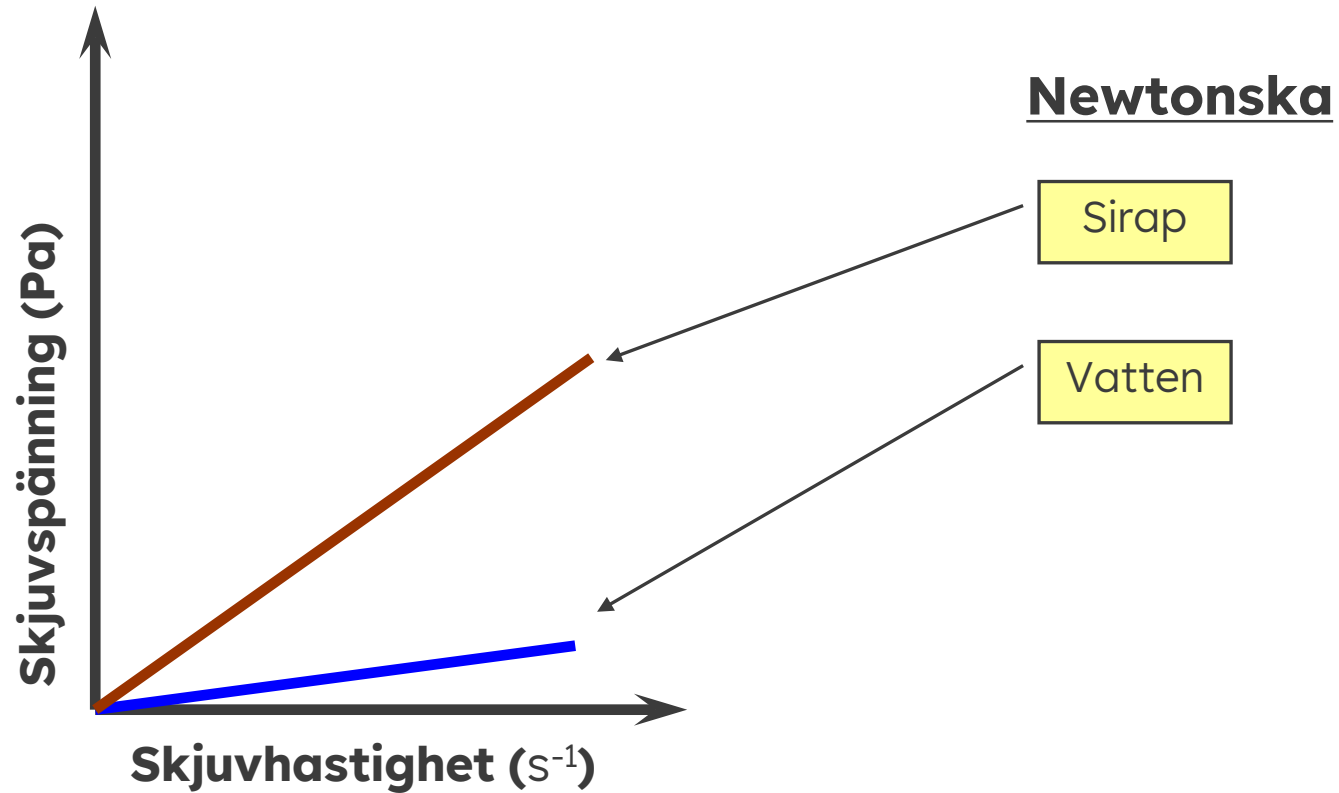

Viskositet (Pas)
(Newtonska material)

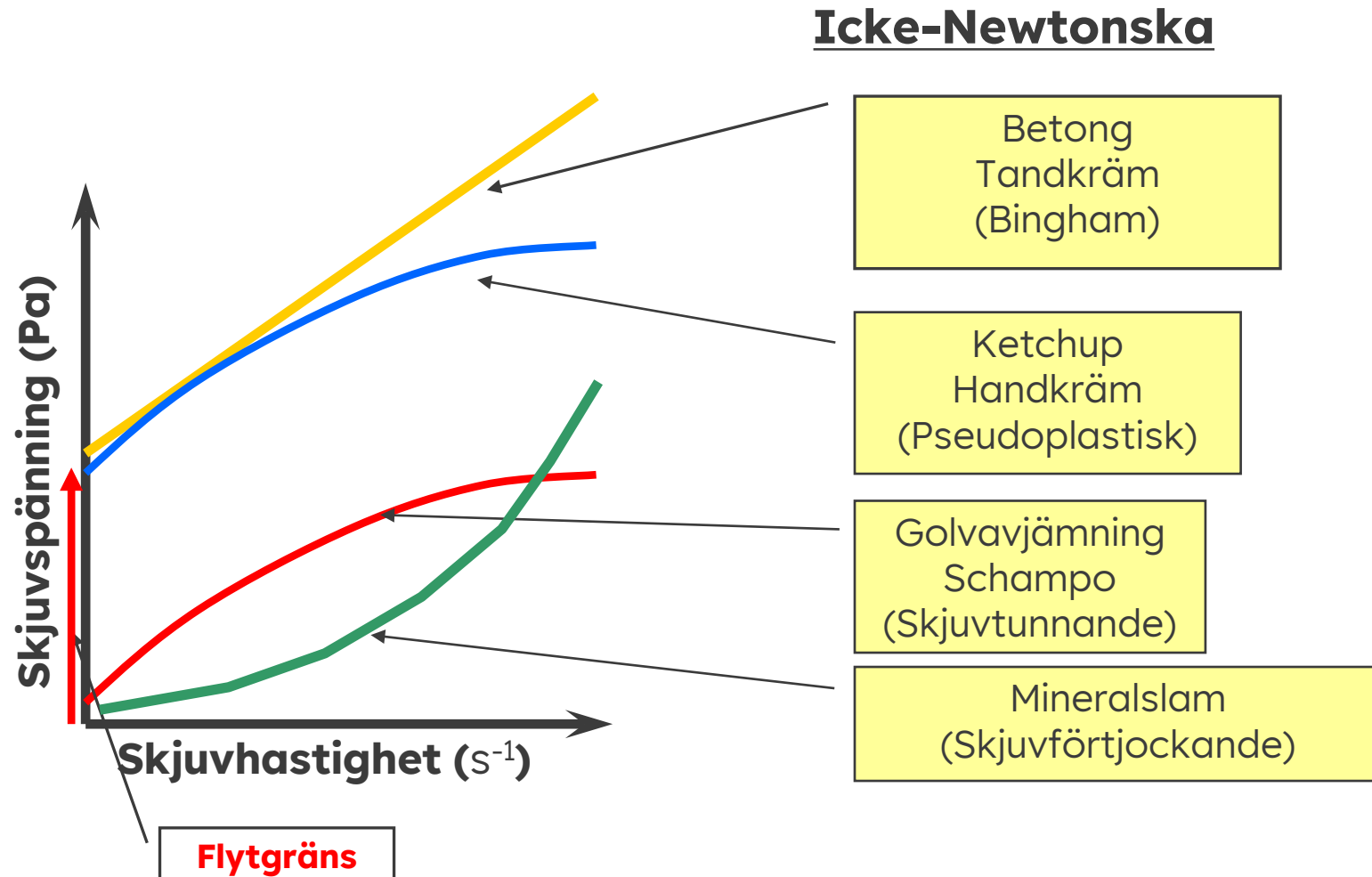
Vatten 10^{-3}
Olivolja 10^{-1}
Sirap 10^1

Flytbeteenden, exempel

Flytbeteenden, exempel

Betongens viktiga färska egenskaper

Processer

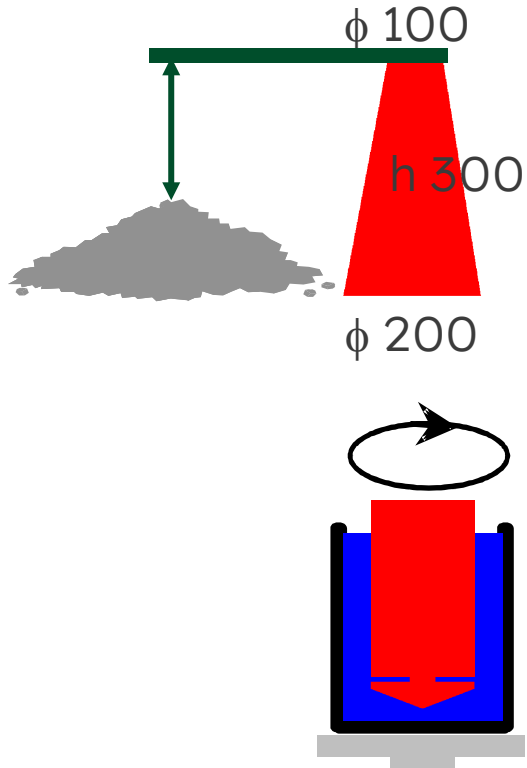
- Blandning
- Transport
- Pumpning
- Gjutning
- Slodning

Egenskaper

- Styvhet (flytgräns)
- Seghet (viskositet)
- Separation/stabilitet
- Kletighet
- Kärvhet

Metoder för att mäta betongens reologi

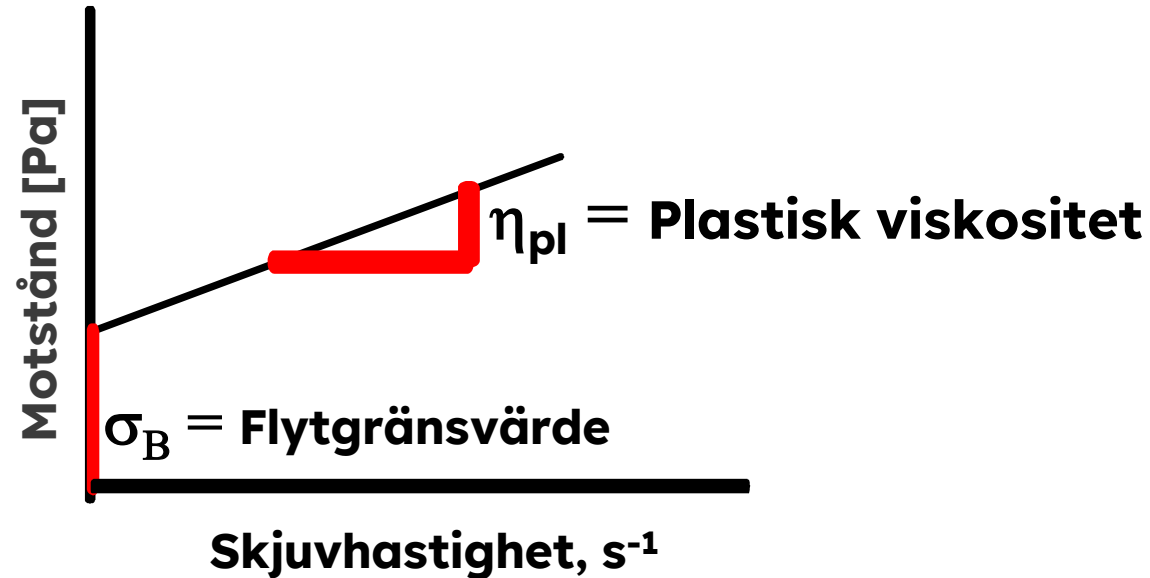

Sättmått (Abrams) 1913 - en parameter
Otillräcklig ibland, speciellt för modern betong
Operatörsberoende
Lämplig för enkel kvalitetskontroll

Betongviskosimeter 80-talet - två parametrar
Helautomatisk, datorstyrd
Bästa teoretiska mätmetoden

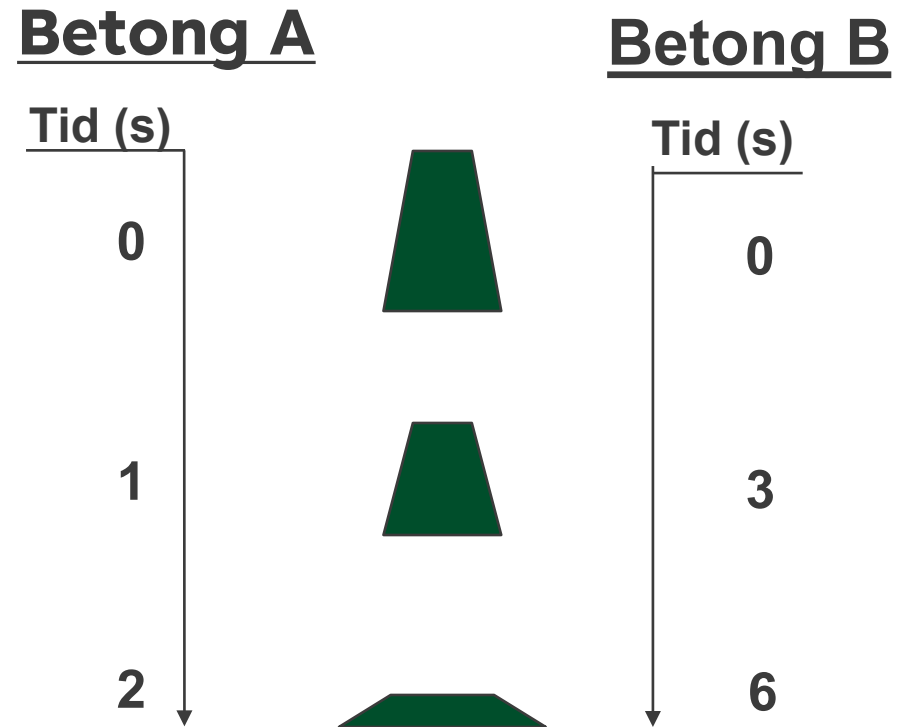
Vilka parametrar mäter vi?

- Flytgräns σ_B eller τ_0 (Pa) = betongens styvhet, konsistens
- Plastisk viskositet η_{pl} eller μ (Pa s) = betongens seghet, trögflutenhet

Varför mäter vi två parametrar?

Betong A och B har samma sättmått men olika viskositet. Sättmättet kan inte karakterisera viskositeten eller segheten.

Empiriska metoder – för betong

Metod	Uppmätt egenskap	Konsistensområde
Sättmått	Konsistens	Normal konsistens
Utbredningsmått	Konsistens	
Flytsättmått	Flytförmåga (Flytaräns) (t_{500} viskositet)	Självkomprimerande konsistens
V-tratt	Viskositet	
L-box	Passerbarhet genom armering	
Vebetal	Konsistens (simulerar vibrering)	Styv till plastisk konsistens
ICT -test*	Komprimerbarhet hos iordfuktiga betona	Jordfuktiga betona

*metoden är inte standardiserad

Vad påverkar de reologiska egenskaperna hos betong?

- **Betongens vct (viktförhållande vatten/cement)**
- **Delmaterial**
- **Blandningsprocedur**
- **Temperatur**
- **Tidseffekter**

Cement – skillnader i vattenbehov

Cementets specifika yta (finhet) och C_3A påverkar betongens vattenbehov

<u>Cement</u>	<u>Yta</u> (finhet)	<u>C_3A</u> (aluminat)
Anläggningcem FA	låg	låg
Slite Bascem	medel	medel
Slite Bas Plus VPI	medel/hög	-
Skövde Bygg	medel	hög
Slite Industri	hög	hög
Skövde SH	hög	hög

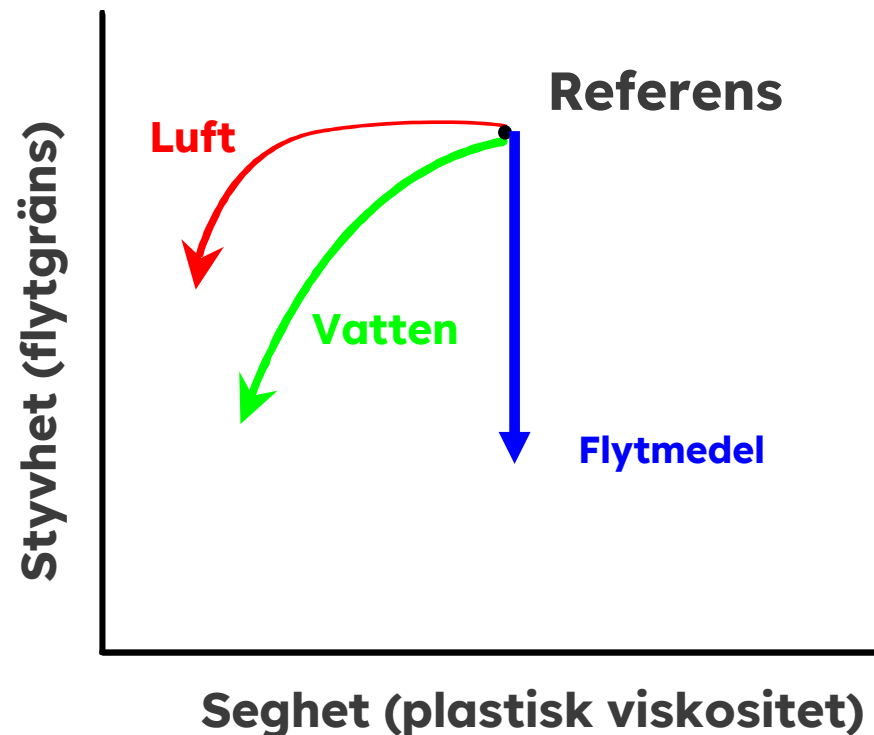
Ökande
vattenbehov

Flyttillsatsmedel – reologisk effekt

- Flyttillsatsmedel i betong ger i huvudsak en minskning av flytgränsvärdet (styvheten)
- Vid samtidig minskning av vattenhalten kommer också segheten att öka.

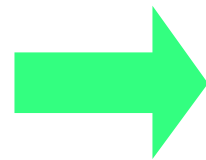
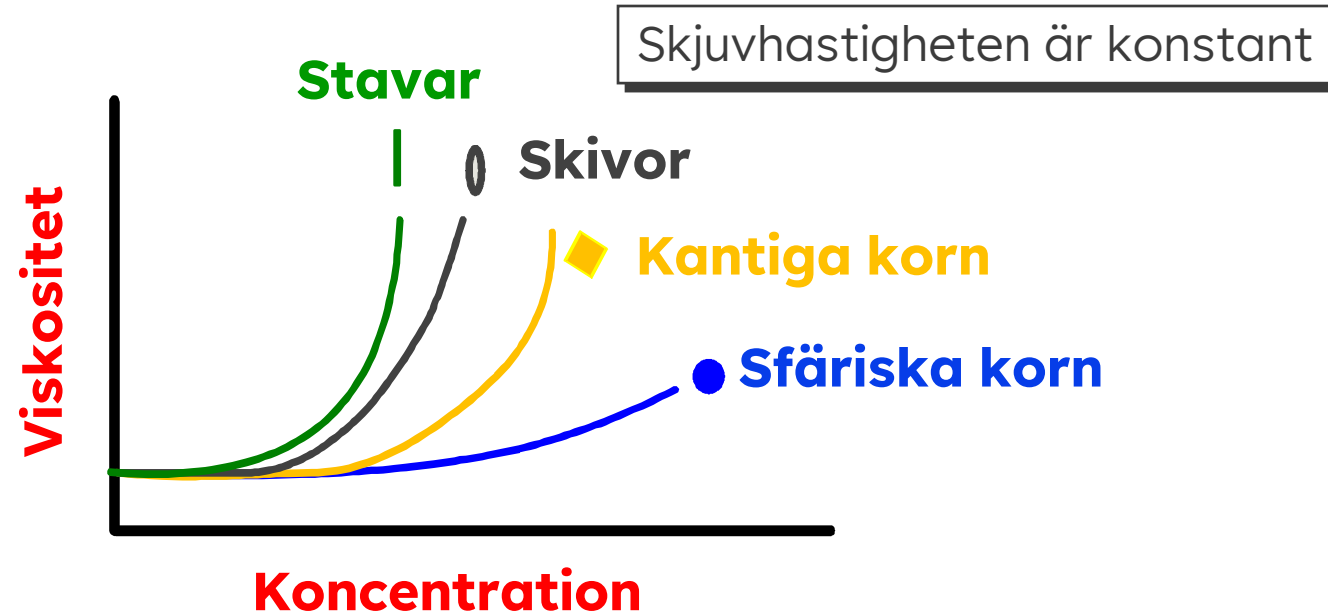

Ballastens påverkan

- Kornform
- Kornstorlek
- Kornstorleksfördelning
- Ytstruktur

Effekt av kornformen

Lägre vct medför ökad betydelse av kornformen

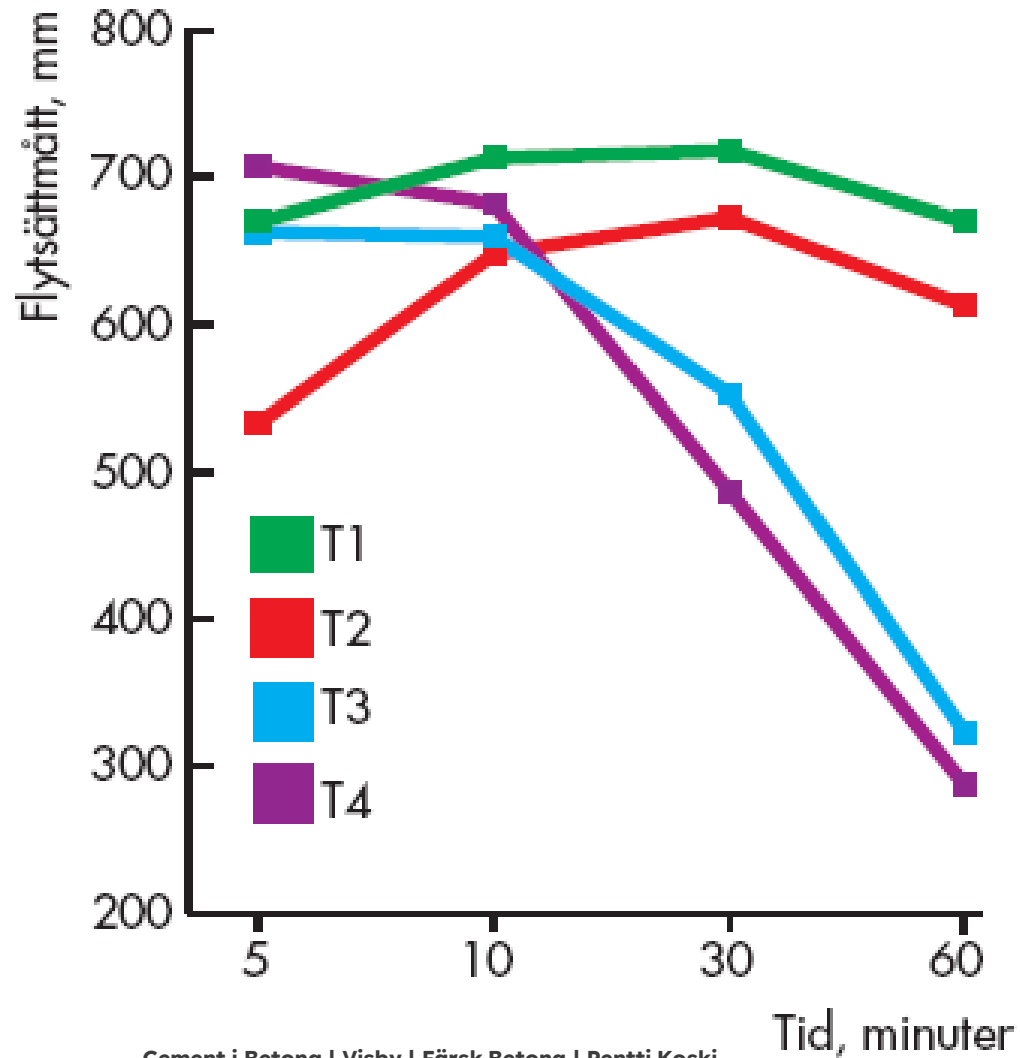

Vad beror förändringar i betongens reologi på?

- **Betongsammansättning (vct)**
- **Cementtyp**
- **Flytmedelsverkan**
- **Temperatur**
- **Avdunstning**
- **Ballast**

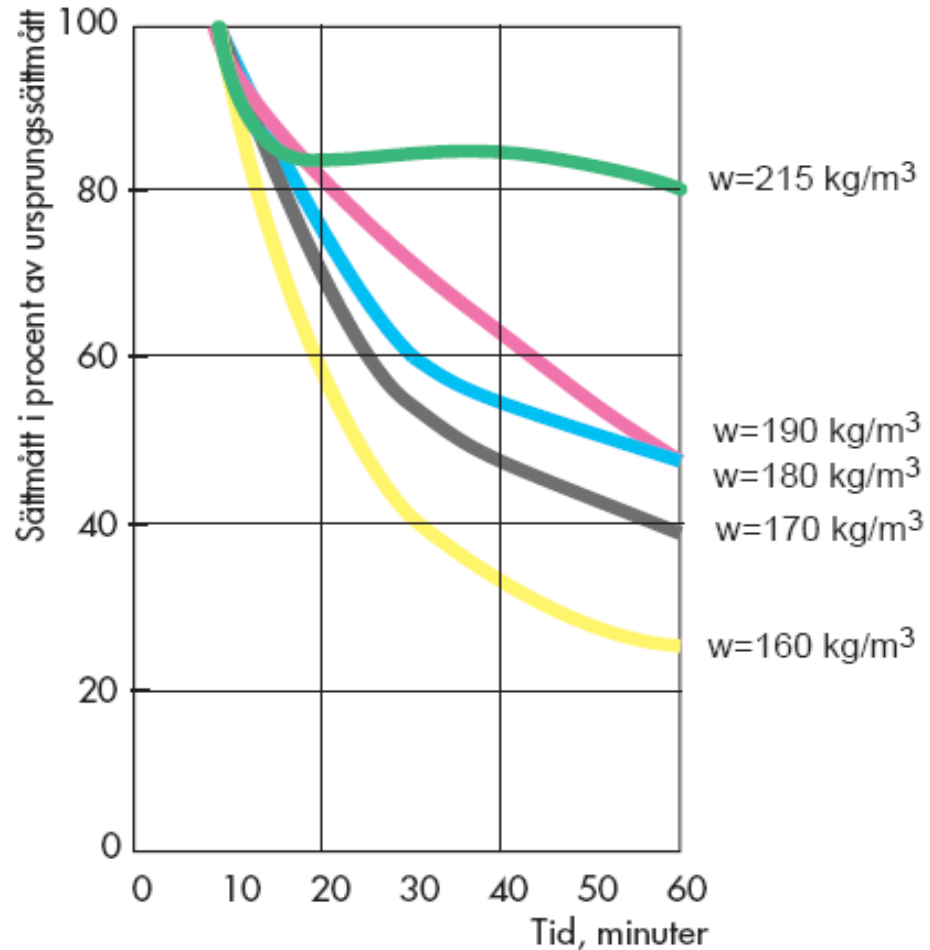
Olika flyttillsatsmedel i SKB med Anl cement

Välj lämpligt flytmedel till
det cement du använder

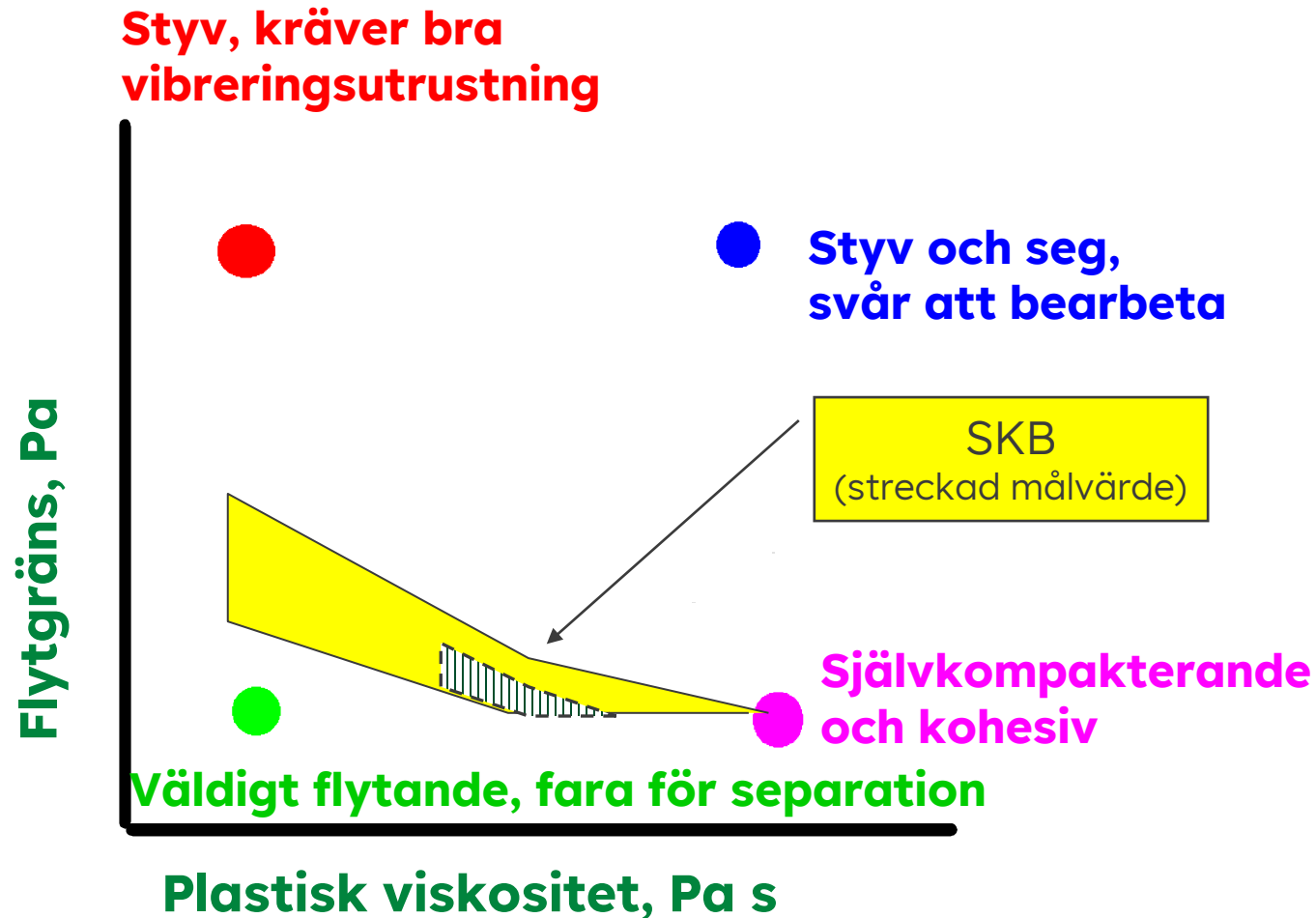
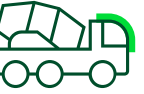
Vattenhaltens inverkan på konsistensförändringen

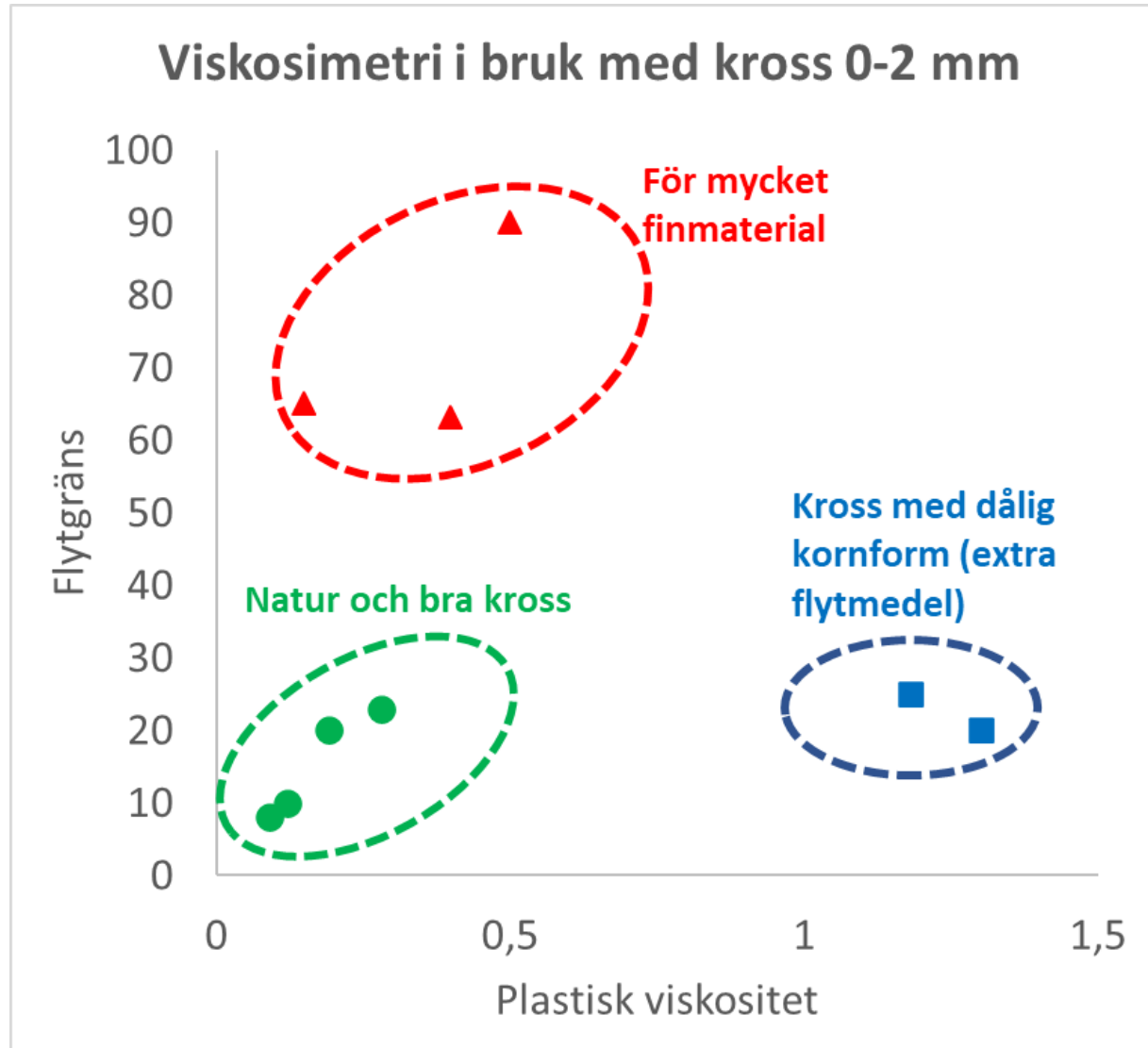
- När vattenhalten sänks minskar också pastavolymen vilket påverkar betongens konsistensförändring kraftigare.
- Kraftigt reducerad vattenhalt leder till större konsistenstapp

Självkompakterande betong (SKB)

Utvärdering, 0-2 mm kross

Kross med för mycket finmaterial eller för dålig kornform går att identifiera

Tack

